

Szerkesztőségi iroda:

Nagyberek.

Zapolya-utca 1-6 szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagyberek. Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJNER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12
Negyedévre ———— 6
Egy hóra ———— 2
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagyberek, 1908.

XXXVII. évfolyam 264. szám.

Kedd, nov. 17.

A piaci uzsora.

— nov. 17.

Az élelmiszeri cikkek ára évek óta emelkedik s ugyanannyi idő óta hangzanak e fölül a panaszok. Nemcsak helyben, hanem az országban többfelé, különösen a nagyobb városokban s a forgalmi gócpontokon.

Különösen a piac az, amelynek az érthetetlen megdrágulását lehet mindenütt érezni. Különösen pedig nálunk. S miután mégis a piac adja a megélhetéshez legszükségesebb élelmiszeri anyagokat, ide kellett, hogy első sorban forduljon a figyelem azoknak a hatóságoknak, amelyeknek hivatásuk volna a mértéktelen drágaságok okait kideríteni s azokat megszüntetni.

Mert hiszen ezeknek az árdrágulásoknak nem természetes, hanem mesterséges okai vannak. Igazolható hiteles adatokkal, hogy ugyanaz az élelmiszer, amely az egyik vidéken bizonyos mennyiségben egy korona, a másik vidéken ugyanazon minőségben és mennyiségben két korona. A felsődunai magyar városok egy részéből a gazdasszony, ha érkezése és módja van hozzá, piaci élelmiszert vásárolni Ausztriába megy, mert tény, hogy a másfél milliós lakosságú s így óriási fogyasztású Bécsben a piaci élelmiszer olcsóbb, mint például Győrben.

A régi kereskedelmi elv tehát, amely szerint az árakat a kínálatnak és a keresletnek egymáshoz való viszonylagos arányai szabályozzák, itt már régen csöndöt mondott. Itt már nem kereslet és kínálat, hanem kifejezetten az élelmiszer-uzsora szabályozza az árakat, természetesen mindig a fogyasztók rovására.

De a bajok javítása fölül sok ideig nem történt semmi, pedig évtizedeken át

hangzottak a panaszok. Mégis Budapest tett annyit, hogy felállította a vásárcsarnokait, ami ha használt is valamit, az nem sok volt.

Ugy tudjuk azonban, hogy az általános panaszok arra késztették a belügyminiszteriumot, hogy belenézzen komolyan ezekbe a lehetetlen ügyekbe s az egész országra nézve, törvénnyel gyökeresen orvosolja a bajokat.

A bajok okát pedig az országsszerte szeltében-hosszában divó ugynevezett elővételi rendszerben találta meg, aminek a közönséges magyar nyelven az a neve, hogy: kofauralom. Ez az, ami átok gyánánt dühöng végig a városokon s lehetlenné teszi a fogyasztónak a termelővel való közvetlen érintkezését. A pénzt produkáló fogyasztó s a terményt produkáló termelő közé egyre nagyobb számban tolakodik a nemproduktív elővételi rendszer, amely a termelőtől minden fufang, sőt erőszak kihasználásával ocsón vesz, hogy azután a piacot dominálván, kénye-kevére szerint való drága áron adja el az élelmiszert a tehetetlen fogyasztónak.

Ez ellen készül most törvény a belügyminiszteriumban. Nagyon hasznos dolog lesz, jó hogy készül, ámátor már hamarabb is készülhetett volna, mert a kofauralom kérdése nem új.

Történetek ugyan már ellene intézkedések, de eredmény, legalább számbavehető eredmény nem mutatkozott a nyomában. Az intézkedéseket, kellő ellenőrzés hiánya miatt, egymásra áthágták és kifigurázták a piaci uzsorások. Talán majd más lesz a törvény, amely most ellenük készül s amely végre remélhetőleg végét szakítja a piaci uzsorának és embernyuzásnak.

A „TORONTÁL” tárcája.

A varázslant.

Hatalmas dáridót csaptak a falu nagy kocsijában. Hogyne, akik ott ültek a nagy szobában, nem tagadtak meg semmit maguktól.

Szekereseik, kupeczek és parasztagdák a hosszú asztalnál ülve, tele szájjal fogyasztották a húrkat, kolbászt, pirosra sült libapecsényét, sűrűn öntözgetve mindannyit jóféle karcossal.

Hogy mikor lesz vége a lakomának, nehéz lett volna megmondani, mert a nyársról lekerült szárnycsokot rögtön másokkal cserélték ki s a barna haru csaposok szünetlenül koptatták a pince lépcsőjét, hatalmas kannák terhe alatt izzadozva.

Szóval, hét országra szóló lakoma folyt a kocsijában. És mindezek az emberek, kik az asztalok körül ültek s kiknek tömört erszényei bírták a dupla krétás számlát, kedélyesen veregették gömbölyű hasukat s illuminált ormányuk vörösségével növelték a lámpák és gyertyák vidám fényét.

Mig így ettek, ittak, egy sápadt arcú, vézna

fiúcska rongyokba öltözve, hajadonfőn, meztláb nyitott be az ivószobába, lantal a hátán.

Kétségen kívül egyike volt azoknak a kis kóbor zenészeknek, kik faluról-falura járnak s tábornoknak öltöztetett majmokat mutogatnak a piacon.

Ez a kóbor fiú azonban nyomorubbna látszott a legtöbb társánál; ennek még majma sem volt, bizonyosan megdöglött éhen vagy a hidegtől valamely utszéli árokban, mikor hó hullott a gyümölcstelen és lombtalan fákra.

— Ejh, mit akarsz itt, te koldus? kérdezte tőle a kocsimáros.

— Egy szép hizott poulardot jól megsütve s egy palack ó-bordeauxit adjon nekem.

A kocsimáros hangos kacajra fakadt.

— Hat aztán van e pénzed ilyen finom vacsorára?

— Hajh, bizony nincs! Pénzem nem volt soha; különben ha lett volna is, kipotyogott volna a rongyos gunyam lyukain.

— Pusztulj hát innen, kis nyomorult s be ne merd többé tenni a lábadat a kocsimárosba.

A fiúcska lehorgasztotta a fejét s kiment az ivóból. Olyan gyöngye volt, talán a hosszú koplalástól, hogy nem bírt az utcára elvándorolni.

rogni. Leesett a lépcsőre, és ott maradt mozdulatlanul.

A kocsimáros senki sem törődött vele. Aki lakomázik, nem sokat törődik azokkal, akik éhesek. Mindazáltal néhányan zenét hallván, az ablakhoz szorították az orrukat.

A fiúcska játszott a lantján és mikor felhagyott vele, ugyancsak elbámultak mindazok, akik megfigyelték; mert ott, a kocsimáros lépcsőjén, bár nem volt előtte sem enivaló, sem asztal, sem semmiféle ital, olyan mozdulatokat tett, mint aki eszik és iszik s elragadtatva mondogatta:

— Oh, milyen jó, oh a pompás ambrózi méz, oh, a páratlan nektár! És hallották, amint nyenc-módrá csattogott a nyelvvel.

Ennek az országnak a királya lakomára hívta meg a szomszédos fejedelmeket, hogy a leánya méltó férjet válasszhasson magának közülök. A legelőkelőbb nemesek, grófok, márkik, hercegek seregestől jöttek az udvarhoz nagy pompa kifejtésével, mert hetedhet országban nem volt olyan kifogástalan szép leány, mint a királykisasszony; az álom, hogy a férjévé lehetek, a legszebb volt, melyet álmodni lehetett.

FIGYELEM!

PETRY JAKAB :: NAGYBECSEKEREK

Ajánlja az igen tisztelt vevőközönségnek becses figyelmébe dusan felszerelt raktárát a legújabb fazonban és legizlésebb kivitelben készült

férfi, női és gyermekruháit, valamint férfi- és fiú-kalap különlegességeit,

nemkülönbön a legjobb minőségű bel- és külföldi szöveteket feldolgozó mérték utáni szabóságát, ugyszintén a saját műhelyében és felügyelete alatt készült női szőrmekabátokat, colliereket és karmantyukat. Nagy választékot tart szőrmével bélelt saját készítményű vadász- és gazdász-kabátokból, asztrachán és másnemű prémsapkákból, valamint nyers prémekből is. Elfogad mindennemű szőrmearu készíttést vagy új fazonra való izlése átalakítást.

1UTÁNYOS ÁRAK.

895-x 21

PONTOS KISZOLGÁLÁS.

miniszter jóváhagyásával visszaérkezik, úgy azok a tagok, kik rendesen befizették az illetékeket, pénzüket vissza fogják kapni. Azoknak, akiknek szándékukban van az országos szövetségbe átlépni, azzal a felvilágosítással szolgálhat, hogy az országos szövetség főtájkára értesítette őt, miszerint a szövetség számvevőségének véleményezése után az ügy a szövetség igazgatósága elé kerül. A betegsegélyző pénztár ügyében szintén ezen az ülésen fognak határozni. A gyűlés dr. Kuszing titkári jelentését egyhangulag tudomásul vette.

Dr. Goldmann Béla indítványozza, hogy az egyesület testületileg tisztelegjen Botka Béla főispánnal és Jankó Ágoston alispánnal, kérve őket, hogy a járásorvosi állások betöltésénél első sorban az ugyanabban a körben működő legidősebb községi orvosok véssenek figyelmet. Ezt az indítványt a gyűlés az elnök felvilágosításai után nem fogadta el.

Miután még az elnök bejelentette a gyűlésnek, hogy dr. Strosz Ernő zombolyai és dr. Valovics Gyula nagyikikindai kórházi főorvosok mostanában ünneplik meg orvosi működésüknek negyvenedik évfordulóját, kéri az egyesület tagjait, hogy ezeken a jubilearis ünnepeken minél számosabban jelenjenek meg.

Ezzel az ülés véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

A fűrdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 óráig kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 7 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Védői hölgyek részére minden nap délelőtt 12 óráig. A kádfűrdő reggel 5-től este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap 9 óráig este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon 11 óráig este 10-ig.

A szabad iskola (munkás gimnázium) november hav előadásai a következők:

November 18-án 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Gazdasági földrajz.

November 20-án 8-tól 9-ig Történelem; 9-től 10-ig Gazdasági földrajz.

November 25-én 8-tól 9-ig Történelem; 9-től 10-ig Magyar irodalom.

November 27-én 8-tól 9-ig Fizika; 9-től 10-ig Nemzetgazdaságtan.

Nov. 19., 20., 21., 22. Országos vásár Nagybeeske eken.

Nov. 25. Tenyész baromfi vásár.

December 7. Közig. bizottság ülése.

December 10. Rendkívüli megyei közgyűlés.

Erzsébet királyné emlékezete. Boldogult Erzsébet királyné emlékeztét, mint minden évben, az idén is kegyelettel ünneplik meg nov. 19-én. Erzsébet napján az országban. Minden iskolában ünnepélyeket rendeznek s így a nagybeeskeréki iskolákban is. Az itteni egyes iskolákban tartandó ünnepek műsorai a következők:

Elképzelhető, milyen fényes volt az ünnepély, hol annyi szép arcu gazdag öltözetű előkelőség sereglett egybe.

S míg a királyleány aranyos bibor szőlyhén ülve, büszkén szemlélte tartott e fényes seregén a kérőknek, sajátságos dolog történt.

Egy sapadt arcu vézna gyermek rongyokba burkolva, kit seaki sem látott belépni, osont a fényes sokaság közé s tolkodott egész az aranyos bibor-szőlyhőig. Roppant botrány lett belőle! A fő udvari méltóságok siettek kiüzni a tolkodót.

— Ejb, mit keressz itt, te koldus! — kérdezte a király.

— Azt óhajtanám, felelte a fickó, hogy adjak hozzád nőül a királykisasszonyt.

A király hangos kacajra fakadt.

— Előkelő nemes vagy, mint illik, hogy az légy, hogy pályázhass ilyen házasságra?

— Hajh, nem! Sohasem ismertem sem az apámat, sem az anyámat. Egy derék ember, kinek a foglalkozása utonállás volt az erdőben, talált egy decemberi reggel egy kupac kavicsos, ahová kitétek.

— Pusztulj innen, kis nyomorult s be nem merd többé tenni a lábadat a palotámba!

A fucska lehorgasztotta a fejét s kiment a teremből. De nagyon lassan távozott, talán a királykisasszony iránt érzett nagy szerelmének miatta. Amint leért, leült egy padon a pálmafák, narancsfák és nagy kaktuszok közt.

A palotában épen nem törődtek többé vele, mint elképzelhetjük. Ha azzal van az ember elfoglalva, hogy egy királylány szerelméért versengjen, nem igen haborodik fel egy kiutasított aljas versenytárs miatt.

Egy néhány fiatal apród azonban zenét

A zárdaintézetben d. e. 11 órákor rendezendő ünnep műsora: 1. Kontor: „Gyászdal Erzsébet halála felett”, éneklék az intézet növendékei. 2. Mozart: Nyitány, zongorán 4 kézzel előadják: Szilágyi Margit és Helmbold I. IV. o. t. 3. Váradi: „Erzsébet”, szavalja Kovács Maca III. o. t. 4. Köppelhofer: „Ábitat”, zongorán játssza: Krumenacker Elvira, harmoniumon kíséri Fuka Zsófi IV. o. t. 5. Ünnepi beszéd, mondja Magyary Pál p. k. plébános. 6. Bazar Gyula: Miramare, gyászdal, zongorán előadják: Milloss E. 7. „Szózat”, éneklék az intézet növendékei.

A központi állami el. népiskola Erzsébet-ünnepélyének sorrendje: 9 órákor ünnepi istentisztelet. 9 órákor a közp. isk. 7-ik számú tanteremben: 1. Himnusz. Éneklék az intézet-énekkara. 2. Erzsébet. Erdélyi B.-től, szavalja: Csernik Mariska IV. o. t. 3. Ünnepi beszéd. Tartja: Csereiné Ádám Katica áll. tanítónő. 4. Erzsébet királyné. Minke B.-től, szavalja: Molnár Katalin IV. o. t. 5. Erzsébet halálára. Éneklék az intézet-énekkara. 6. Temetés. Irta: Sas Ede, szavalja: Eichenstein Margit V. o. t. 7. Szent Erzsébet koporsója. Szávay Gy.-től, szavalja: Lestyánszky Anna V. o. t. 8. Erzsébet királyné. Baila M.-től, szavalja: Ambrus Erzsébet V. o. t. 9. Eji látogatás. Kadó A.-től, szavalja: Hevesi Erzsébet V. o. t. 10. Szózat. Éneklék az intézet-énekkara.

Jubiláló orvos. Dr. Strosz Ernő, a zombolyai kórház igazgató-főorvosa e hó 29-én ünnepi meg orvosi működésének 40 éves jubileumát, amelyen a torontálmegei orvos-egyesület testületileg fog résztvenni. A köztisztviselőben álló jeles orvos jubileumára különben már Zombolyán is erősen készülnek.

Az ügyvédek nyugdíjintézete. Mint Szegedről írják, az ottani ügyvédi kamara Rósa István dr. elnöklésével ülést tartott, amelyen az ügyvédi nyugdíjintézet közgyűlésére kiküldendő tagokat választották meg. A nyugdíjintézet közgyűlésére kiküldendő tagokul három évre szóló mandátummal megválasztották Végman Ferenc dr. és Pisztort Egon dr. szegedi ügyvédek, továbbá Mangold Samu dr. nagybeeskeréki és Varró Ignác dr. nagyikikindai ügyvédet.

Képviselőtestületi tagok választása. Szerb-Csanádon szombatn folyt le a képviselőtestületi tagok választása, élénk részvétellel mellett. A község két kerületre van osztva. Az első kerületben Póterdy Kálmán tb. főszolgabíró, mint elnök vezette a választást; a második kerületben Eördögh Virgil tb. aljegyző elnököt. Megválasztották az első kerületben: Jovanutz Antal, Zarin Miklós, Popovics József, Iszakov István és Milicsity Zsívko rendes, Richter Antal és Jung János póttagokul. A II. kerületben: Richter János, Wagner János, Fortner István, Schützler János és Potchen Miklós rendes, Aubermann Antal, Pinnel Matyas és Schützler Matyas póttagokul.

Kardos Samu kilépése. A fővárosi lapok nyomán megirtuk, hogy Kardos Samu, a bégaszennyvíztörési kerület országgyűlési képviselője kilépett a függetlenségi pártból, mert kijelentése szerint a függetlenségi párt politikai irányzata nem felel meg az izlésének. Ezt a hírt Kardos Samu a „Delvidéki Újság”-ban most megcáfolja s kijelenti, hogy ő csak a plurális választói jogot

hallva, kikandikált az ablakon. A fucska játszott a lantján s amint felhagyott a játékkal, ugyancsak elálmélkodtak azok, kik figyelemmel kísérték őt, mert anélkül, hogy leány, vagy nő lett volna körülötte, olyan mozdulatokat tett, mint aki egész éjjel önelgeti a szerelmesét s eihaló hangon mondogatta:

— Oh, mily szép vagy angyalom! százszor szebb, mint a király lánya! Oh, mennyire boldog vagyok!

Es forró csókok cuppanását hallották.

Ez és ehhez hasonló sok más kalandnak a hire csakhamar bejárta az országot. A legtöbben azt hitték, hogy a fiu bolond; másoknak más gondolatuk támadt, a lant talán talizmán volt, melynek a segítségével minden vágya teljesülésbe ment a fiúnak.

— Megtagadták tőle az enivalót? csak játszani kellett a lanton, hogy pompás lakoma találódjék fel előtte. Nem adtak neki éjjeli szálást? a hangszer egy pár pengése puha fekhelylő változtatta az utak kavicsát s az erdők tiskés csalitjait.

Nem adták hozzá a lánykát, akit megszerelt? Egy kis zenével a legszebb fiatal nő, a leggazdagabb királykisasszonyok rajongták körül s csókolták az arcát, ajkait.

Természetesen ez a vélemény azt a vágyat keltette az illetőkben, hogy hatalmukba keríthessék a mindenható lantot. Nem egy feltette magában, hogy utána sompolyog a kóbor fiúnak abban a reményben, hogy alva találja őt valahol az utszélen s ellopja a talizmánját.

Egyszer, amint a fiu szunyókált az erdő tisztásán a puha zöld füvön, három rossz ember, egy gazdag paraszt, egy városi polgár és egy

ellenzi és azt nem szavazza meg, ellenben a pártból nem lép ki.

Tanítógyűlés. A Délmagyarországi Tanítóegyletnek zombolyai nagyikikindai fiókja tegnapelőtt tartotta meg ezidei őszi közgyűlését a nagyikikindai római katolikus népiskola dísztermében. A gyűlésen előadásokat tartottak: Práger Benő A hangoztató módszerről (gyakorlati előadás). Róth Nándor horvát-klári tanító A nevelésről. Martin János A gyermeknevelésről, továbbá Zappe Ferenc zombolyai állami tanító.

A szerb olvasókör mulatsága. A nagybeeskeréki szerb olvasókör e hó 26-án, jövő csütörtökön a szerb hitközség palotájában műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendez, melynek műsorát a napokban becsatolják ki.

A filharmonikusok hangversenye. A nagybeeskeréki filharmoniai egyesület Ripka Imre karnagy vezetésével ma este a Rózsa szállodában hangversenyt rendez, melynek műsora a következő: 1. Bersaglieri induló. 2. Kéler Béla „Magyar vigjáték” nyitány. 3. Grieg Edvard: „Peer Gyint” abránd. 4. a) Czibuka Alfonz „Szerenád”, b) Schubert F. „Balletzene Rosamundá”-ból. 5. Kapeller: „Keringő”. 6. Herold: „Zampa” nyitány. 7. Verdi: „Rigoletto” abránd. 8. Eulenberg: „Arabs szerenád”. 9. Rendla: „Gavotte”. 10. Beyer: „Troyka” galopp. A hangverseny este fél 9 órákor lesz. Bőlépő-díj személyenkint 60 fillér. Ételekről és italokról gondoskodva van.

Egy kis félreértés. — A: Hogy van a beteg anyósa?

B: Hát bizony már agóniában van.

A: Agóniában? Messze van az Beeskeréktől?

Összeeggett a temetőben. Torontálujvárról jelentik, hogy a napokban Mész Zsófia 7 éves kis leány kiment a temetőbe és a halottak napja alkalmából a sírokra elhelyezett gyertyamaradékokat összeszedte. Az apró gyertyácskák azután édes anyja sírján meggyújtotta, miközben ruhája tüzet fogott. A megrémült leányka futásnak eredt. Az erős szél egy pillanat alatt langba borította s mire a temető csészéi segítségére érhetne volna, annyira összeeggett, hogy ott a helyszínen is onyukok közt kiszáradt.

Öngyilkos huszár. Mint Nagyikikindáról jelentik, az ottani Ferenc József huszárlaktanyában múlt éjjel öngyilkosság történt. Fazekas János fiatal közhuszár, aki október 1-én vonult be a katonai győngyöleibe, szolgálati fegyverével agyonlőtte magát. Végzetes tettének ismeretlen az oka.

Belekapott a gépbe. Súlyos baleset történt a napokban Karátsonyi gróf partosi pusztáján. Egy Petrovics Anna nevű, tizen-négy éves munkáslány, aki a cirokszalma cséplésénél volt elfoglalva, bal kezével belekapott a gépbe, amely a szerencsétlen leány egész kezét összeroncsolta. Apolás végett bevitték a temesvári kórházba.

Tartós gyógyszer. Fájdalmas csuszna a derék-, testrészek és a forgó köszvényes bántalmánál a „Moll-féle sóborszesz”-szel való bedörzsölés sikerrel használtatik. Egy üveg ára 1.90 kor. Szétküldés naponta utánvétellel Moll

előkelő udvari ember, hozzá lopódzott s magával vitte a lantot.

Elképzelhető, hogy csakhamar kipróbálni igyekeztek a varázserejét.

— Én, mondta az egyik tolvaj a lantot pengetve, én egy fiatal pulykát szeretnék enni szarvasgombával és pisztáciával töltve. De nem szökkent fel terített asztal a földből.

— Én, mondta a másik, egy pompás kastélyt óhajtok, négy tornyosan, tiszta rózsaszín márványból. De semmi épület nem bukkant fel a talajból.

— Én, szóit a harmadik, követelem, hogy a világ legszebb lányai táncoljanak longe öltömben körülöttem. — Valószínű azonban, hogy a világ legszebb lányainak más gondjuk volt e pillanatban, mert egyetlen egy sem mutatkozott.

Elképzelhetjük a három gonosz csont lehangoltságát, mely kétszeresre nőtt, mikor hirtelen hangos habota tört fel a hátuk mögött. A fucska felébredve, követte őket és kacagott, hogy az oldalát tartotta bele.

— Csak rajta, rajta pöngessétek, semmi hasznát sem fogjátok látni!

— Hogyan, hát a lantod nem talizmán?

— De bizony az! De ti nem vehetitek hasznát; a varázsereje a dalban rejlik, melyet játszani kell rajta. Jobb lesz tehát, ha visszaadjátok.

— Megtanuljuk a dalt, melyet rajta játszani kell.

— Sohasem tanuljátok meg, ti gonoszok! — mondta a kóbor fiu, mert az az álom naiv dala, melyet egyedül a tiszta szívű szegény poéták tudnak, anélkül, hogy tanulták volna valaha.

Catulle Mendés.

A gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által Bécs, I. Tuchlauben 9. Vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ő gyári jelvényével és aláírásával. (e)

Irodalom.

Almanach 1909-re. Régi aforizma, hogy a könyv az ember legjobb barátja, de ez az igazság örökre az marad. Igaz voltát különösen ilyenkor a tél közeledtével érzik az ember, amikor a duruzsoló kályha mellett, téli lámpafénynél, meghitt esendben magára maradt és a szeszélyesen változó idő valósággal elzárja a világtól és barátaitól. Az ember ilyenkor a könyvekhez fordul, leghűbb barátaihoz, akik érdekes történeteket, szívet és lelket felmelegítő meséket mondanak el nekünk. Ilyen hű és megbízható barát az Almanach. Tél közeledtével minden esztendőben pontosan megjelenik. Hű, pontos és figyelmes. A virágoktól árva asztalra gyöngéden leteszi virágcsokrákat, amelyet az irodalom legszebb és legüdébb virágaihoz kötötték csokorba. És aki a magyar irodalom leggyönyörűbb virágait így csokorba fűzte, az nem más, mint — Mikszáth Kálmán. Ő volt, már az Almanach megszületésekor az, aki az irodalom kertjéből gyöngéd és figyelmes szemmel kiválogatta azokat az írókat, akiknek műveit e csokorba belé foglalni kívánta és most is, az elbeszélő irodalom évkönyvének tizenötödik évfolyamában, szintén mai irodalmunk jelesének leggyönyörűbb alkotásait találjuk. Igazi értékeket kapunk e gyűjteményben. De az Almanach értékmérője maga a siker is, amely minden esztendőben e vállalkozást koronázza. Ma már két évtizedes az Almanach élete, ami már valóságos kis jubileum és az olvasó közönség minden esztendőben szinte türelmetlenül várja a téli könyvpiac e pontosan megjelenő vendégét, aki nagy kritikai körültekintéssel gondoskodik legnemesebb szórakozásáról. Ez a körültekintés pedig abban áll, hogy a mai magyar irodalomnak valamennyi jeles önmagához méltó munkával van képviselve ebben az évkönyvben. Különböző irodalmi irányokat képviselő, különböző hangokat megütő, de belső értékben együvé tartozók és törekvésben egy uton haladó írók kerülnek itt össze, hogy nemcsak szórakozásban gyönyörködtesék azokat, akik az Almanachnak már régi hívei és akik minden esztendőben türelmetlenül várják ennek az értékes kötetnek megjelenését, hogy azt megvegyék és elolvassák utolsó soráig. Ez pedig a könyv szokatlan olcsósága mellett igen könnyű szerrel elérhető, mert hiszen az igen szép vaskos kötet ára csak 2 korona. Az ideit kötetben a következő magyar írók irtak egy-egy novellát: Szikra, Lovik Károly, Hevesi József, Ambrus Zoltán, Farkas Pál, Scossa Dezső, Gárdonyi Géza, Krudy Gyula, Zöldi Márton, Vértessy Gyula, Pekár Gyula, Rákosi Viktor, Lőrinczy György, Herczeg Ferenc, Barszany István, Mikszáth Kálmán, Bródy Sándor. Az Almanach Singer és Wolfner (Budapest, Andrassy-ut 10.) kiadásában jelent meg. Ára 2 korona.

A szárhegyi galambok címmel Tomori Jenő jónemű írónk elbeszéléskötetét rendez sajtó alá, amelybe munkái színe-javát válogatta össze. Ez elbeszélések nagy része a „Budapesti Hírlap”, „Pesti Hírlap” és a „Magyarország” tárcarovatában jelent meg. A díszesen kiállított munka értékét emelni fogja Neogrady Antal kiváló festőművésznünk gyönyörű aquarell címlapja. A díszmű a karácsonyi könyvpiacra van szánva s megjelenéséről a közönség annak idején a sajtó útján fog értesülni. Előfizetési ára fűzve 3 korona. Bötti ára 4 korona. Diszkötésben 5 korona. Az előfizetési pénzek az író lakására (Budapest, VIII., Nagytöplom utca 29. sz.) küldendők.

ANGOL-KÖR.

Ami kiváló és koncentrált táplálék, amely a SCOTT-féle Emulsio-ban foglaltatik, táplálja a csontokat, s azokat keményekké és egyenesekké teszi. E szer hatása alatt a csontokat körülvevő hus egészséges és szilárd lesz.

Az általános egészség a SCOTT-féle Emulsio hatása alatt rohamosan javul és az angolkoros gyermekek époly rózsás és viruló arcszint kapnak, mint az egészségesek. Az orvosok állandóan ajánlják a

SCOTT-féle Emulsio használatát. **Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.** Kapható minden gyógytárban. 304-78

Az Emulsio eredetileg a SCOTT-féle, a halolaj és a tojásfehérje keveréke.

TÁVIRATOK

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház holnap délelőtt 10 órakor ülést tart, melynek napirendje a főváros fejlesztéséről szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása s az 1909. évi költségvetés tárgyalása. Azonkívül interpellációk lesznek.

A választói reform.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint politikai körökben beszélnek, a választói reformról szóló törvényjavaslatot nyomban a költségvetés elintézése után tárgyalatja a kormány.

A jövő évi költségvetés.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az 1909. évi költségvetésnek a képviselőházban holnap kezdődő vitája a sürgősség jegyében fog lefolyni. A csütörtöki ülésen ugyanis indítványt nyújtanak be, amelyben kérik fogják a Házat, hogy a költségvetés tárgyalására mondják ki a sürgősséget. Így azt remélik, hogy a költségvetést a karácsonyi szünetig teljesen elintézik.

A koalíciós pártok értekezlete.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A koalíciós pártok ma este együttes értekezletet tartanak, amelyen az 1909. évi költségvetést tárgyalják.

A bosnyák bizottság ülése.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál” ered. távirata.) A Bosznia és Herzegovina annexiójáról szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldött bizottságnak ma délelőtt ülést kellett volna tartania, amelyen az előadót kellett volna megválasztani. Az ülésen azonban csak négyen jelentek meg s így az ülés határozatképtelen lévén, azt el kellett halasztani.

Az ellenzéki szövetség.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A balpárt tegnap este értekezletet tartott, ahol az ellenzéki szövetség dolgaiban állást foglaljon A párt többsége a szövetség ellen nyilatkozott s így az ellenzéki csoportosulás nem sikerült.

A honvédség új helyettes főparancsnoka.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király Jahl Gusztáv altábornagyot, a szegedi honvédkerület parancsnokát a m. kir. honvédség helyettes főparancsnokává nevezte ki. Utódja a szegedi kerület parancsnokságában Kiss Zsigmond vezérőrnagy lett.

A szigetvári mandátum.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál” eredeti táv.) Olay Lajos függetlenségi képviselőnek közjegyzővé történt kinevezése folytán megüresedett szigetvári kerületben már megindultak a választási mozgalmak. Eddig két jelöltet emlegetnek. A függetlenségi párt Kállay Frigyes akarja felléptetni, a balpárt pedig Festetics Andor grófot.

Az osztrák válság.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik, Bienerth báró, az új osztrák miniszterelnök ma délelőtt kihallgatáson volt a királynál, akinek előterjesztést tett a Reichsrath egybehívásáról.

Kitüntetett polgári iskolai tanuló.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál” ered. távirata.) A mai hivatalos lap érdekes kitüntetést közöl. A király ugyanis Nyári Zoltán polgári iskolai tanulónak emberéletnek, saját élete veszélyeztetésével való megmentéséért, az ezüst érdemkeresztet adományozta.

A balkáni események.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentés megcáfolja azokat a híreszteléseket, mintha a hadügyi

kormány négy hadtestnek hadilábra való helyezését rendelte volna el. A bécsi jelentés szerint mindössze annyi történt, hogy a 15-dik hadtest békélszámát századonként 36 emberrel felemelték.

Ugyancsak Bécsből megcáfolják azokat a híreket is, mintha Boszniában nyugtalanság uralkodnék. Ugy Boszniában, mint Herzegovinában teljes nyugalom uralkodik s a lakosságnak nincs semmi oka a nyugtalanságra.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Az itteni tőzsde egyik kiválósága Pöschl udvari tanácsos a bécsi tőzsdén kijelentette, hogy az ottani irányadó körök a helyzetet egészen nyugodtan fogják föl. Ugy veszi észre, mintha Szerbiában is már higgadtan és megfontoltabban mérlegelnék az eseményeket. A dunai monitorokra vonatkozólag azt mondta Pöschl, hogy azok már Budapesten vannak, a téli kikötőben.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál” eredeti távirata.) A „Neue Frei Presse” legutóbbi száma foglalkozik a szerbiai és montenegrói fegyverkezéssel s ezzel kapcsolatban azzal a látszólagos nemtörődőséggel, amelylyel az osztrák-magyar diplomáciát vádolják, amely vád azonban teljesen alaptalan. Ausztria-Magyarország ugyanis Szerbiával szemben defenzív politikát folytat s csak a végső esetben ragadná magát a megtorlásra, amelyre azonban előreláthatólag semmi szükség nem lesz. Diplomáciánk tökéletesen informálva van a legcsekélyebb dolgokról is, amelyek Szerbiában elfordulnak s amennyiben Szerbia megfelelkezne a szomszédi köteleességekről, egy a legerélyesebben közbe fog lépni, lehetőleg azonban oly módon, hogy ezáltal a mostani defenzív politikával ne jöjjünk ellenkezésbe s érdekeink mégis megóvassanak.

Letartóztatott hirlapíró.

Budapest, nov. 17. (A „Torontál” ered. távirata.) A budapesti vizsgálóbíró utasítására a rendőrség ma letartóztatta Szomori Dezső hirlapírót. Szomori ugyanis a „Fidibusz” című élelaponban egy regényt ír, amely oly piszkos szemérmelenséggel van tele, hogy a bíróság sajtó útján elkövetett szemérem elleni vétség miatt vizsgálatot indított. A vizsgálat során Szomorit többször beidézték kihallgatásra, de sohasem jelent meg, úgy, hogy végre a vizsgálóbíró elrendelte a letartóztatását, amit ma a rendőrség foganatosított is. Szomori védője a letartóztatás ellen felfolyamodást adott be a vádtanácshoz, amely ma délután foglalkozik a felelősséggel.

Határidő-üzet.

Budapest, nov. 17. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (április 1909.) 25.58 — — — — —
Rozs (novemberre) 21.94 — — — — —
Rozs (áprilisra 1909) 21.50 — — — — —
Zab (áprilisra 1909) 17.10 — — — — —
Tengeri (áprilisra) 15.06 — — — — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Vendéglő-megnyitás.

Az Árpád-u. 638/15. sz. házban levő vendéglő ujonnan átalakítva, mint

Vendéglő a Naphoz

018-r.19 **megnyilt.**

Mindenkor jó valódi borok és egyéb italok, valamint ételekről gondoskodva van.

12266/1908. polg. sz.

1033-31

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék köz-
birré teszi, hogy a Temesbégavölgy víz-
szabályozási társulatnak Nagymargitta köz-
ség érdekeltjei elleni kisajátítási ügyében a
kártalanítási eljárás 11698/1908. polg. sz.
alatt folyamatba tétevé, tárgyalásra határ-
napul 1908. évi nov. 25-ik (huszonöt) nap-
jának d. e. 10 órája Nagymargitta község-
házához kitűzetett, amikor a kisajátító
társulat és a kisajátítási összeírásban meg-
nevezett tulajdonosok, nemkülönben a többi
telekkönyvi érdekelték egyenként külön-
s a távollevők és ismeretlen tartózkodásuak
részére ezennel kinevezett ügygondnok
dr. Sándor Mihály nagybecskereki lakos
ügyvéd megidézettnek azzal, hogy az érde-
keltek elmaradása a kártalanítás tekintet-
ben hozandó határozatot nem gátolja, s
hogy az egyéni külön értesítésnek elmarad-
ása, vagy a tárgyaláson meg nem jelen-
ése miatt igazolásnak helye nincsen.

Megjegyeztetik, hogy a kártalanítási
eljárás tárgyát a nagymargittai 6., 7., 15.,
30., 35., 56., 65., 71., 82., 96., 127., 134.,
154., 172., 180., 191., 201., 210., 240.,
241., 251., 276., 281., 574., 286., 299.,
302., 303., 312., 317., 318., 319., 326.,
328., 333., 334., 336., 339., 340., 347.,
373., 393., 446., 487., 504., 507., 544.,
545., 564., 602., 620., 654., 660., 665.,
669., 670., 697., 741., 747., 767., 830.,
834., 855., 856., 857., 874., 936., 955.,
966., 977., 983., 992., 996., 1018., 1054.,
1072., 1073., 1076., 1077., 1089., 1090.,
1091., 1109., 1110., 1112. sz. ltkvben felvett
ingatlanokból kisajátítás alá eső területek
képezik.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék, mint
polgári bíróságnak 1908. évi november hó
1-ő napján tartott üléséből.

Sahni Tóth István,
kir. törvénysz. jegyző.

Zsiros Lajos,
kir. törvénzségi elnök.

**A nagybecskereki filharmoniai
egyesület**

Ripka Imre igazgató-karmester vezetése alatt
1908. évi november hó 17-én, ma, kedden
rendezi a

IX-İK NÉPIES

HANGVERSENYÉT

a „Rózsa“-szálloda kávéházi
helyiségében.

A hangverseny kezdete este 8 és fél
1028-2.2 órakor.

Belépti díj személyenként 60 fillér.

A kávéházi helyiség ez alkalommal ét-
teremmé lesz átalakítva.

Meghívó.

A t. részvényesek az 1908. évi december hó 16-án délután 2 órakor
a takarékpénztár helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésre

ezennel meghívtnak.

TÁRGYSOROZAT.

- 1. A részvénytőkének felemelése.
- 2. Az alapszabályok 3. §-ának módosítása.
- 3. Indítványok.

Kelt Nagyteremián, 1908. évi november hó 15.

Nagyteremiai takarékpénztár:

Ant. Junker.

Megjegyzés. A közgyűlésen résztvenni óhajtok figyelmeztetnek, hogy alapszabá-
lyaink 11. §-a értelmében neveikre írt részvényeiket alapszabályaink 13. §-a értelmében
a szelvényekkel együtt legalább 2 nappal a közgyűlés megtartása előtt az intézeti pénz-
tárnál tértívny mellett letenni tartoznak.

1034-1.1

9387/1908. sz.

A törökbecsei járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törökbecsei járásá-
hoz tartozó Kumán és Tarras községekből
álló kumáni **körorvosi állásra** pályázatot
hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást
elnyerni óhajtják, hogy az 1883: I t.-c. 9.
§-a, illetőleg az 1876: XIV. t.-c. 143 §-a
értelmében felszerelt s eddigi alkalmaztatá-
sukat is feltüntető kérvényüket folyó évi
dec. 24-ig hozzám terjeszszék be. A később
érkező kérvényeket nem fogom figyelembe
venni.

A választást később meghatározandó
napon fogom megtartani.

A körorvos javadalmazása az 1908:
XXXVIII. t.-c. 10. §-a értelmében 1600
kor. évi fizetés. évi 100 kor. személyi pótl-
ék. 300 kor. lakbér, továbbá Kumán köz-
ség részéről évi 40 kor. utiátalány; látó-
gatási díj nappal 1 kor., éjjel 2 korona s
mindkét községben a bizonyítványok kiállít-
ásáért szabályrendeletileg megállapított díj-
jak élvezete. Kumán községben az orvos
ingyen köteles a vágatási biztosítást teendőket
teljesíteni.

Törökbecse, 1908. évi november 11.

Dr. Csávósy Ignác,
főszolgabíró.

1027-3.2

7203/1908. sz. A nagyszentmiklósi járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

A nagyszentmiklósi járáshoz tartozó
Szerbnagyszentmiklós községben lemondás
folytán megüresedett 1000 kor. fizetés és
200 kor. lakbérrel javadalmazott **segéd-
jegyzői állásra** pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik a kérdéses
állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen
felszerelt pályázati kérvényeiket **f. évi nov.
27-ik napjának d. u. 5 órájáig** hozzám ad-
ják be.

A választást f. évi nov. 28-án d. e.
11 órakor fogom Szerbnagyszentmiklós köz-
ség tanácsstermében megtartani.

Nagyszentmiklós, 1908. évi nov. 9.

Hadfy,
fősz. gabiró.

1011-3.3

**Az Arpád-utcai 637/15. sz.
házban több kisebb és nagyobb**

lakás

azonnal kiadó.

Tudakozódní e lap kiadóhivatalá-
ban lehet.

766-x.44

901/1908. sz.

Kunszöllös község előljároságától.

Árverési hirdetmény.

Kunszöllös község előljárosága ezennel
közhirre teszi, hogy a község tulajdonát
képező, 100. és 203. öi. sz., ugynevezett

malomházak

folyó évi **dec. 12-én d. e. 9 órakor** Kun-
szöllös község tanácsstermében nyilvános
árverésen készpénzfizetés mellett a legtöb-
bet ígérőnek eladatnak.

Az árverési feltételek a község jegy-
zői irodában a hivatalos órák alatt be-
tekinthetők.

Kunszöllös, 1908. évi november 12.

1029-3.2

Az előljároság.

GARÇON LAKÁS

mely áll egy udvari és egy utcai
külön bejárattal, elegánsan buto-
rozott, egymásba nyíló szobából.

= kiadó =

MENCZER LIPÓT házában,

Melencei-utca 289/7. szám alatt.

695-x.6

Az én ajióm mindig nyitva áll.

Beléphet bárki bármikor s meggyőződ-
hetik, hogy cikkeim, másokkal össze-
hasonlítva, páratlanul kitűnők.

Tisztelettel

Erczegán Tivadár

fűszer és esemege kereskedése

Hunyad-(10)-utca.

1023-10.2

HIRDETÉSEK

FELVÉTETNEK A

„TORONTAL“

KIADÓHIVATALÁBAN.

RÁMPÁS

dr. Brájjer Lajos
= szőlőjéből.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a ház mesternél).

822-x.44